

Роз'яснення щодо відповідальності АТ «Укрзалізниця»

за **несвоєчасну** доставку вантажу

В умовах відсутності відповідального планування вантажних перевезень залізничним транспортом, невідповідності обсягу навантаження вагонів спроможності їх перевезення залізницею, накопичення значної кількості вагонів на залізничній мережі, значна частина вантажів доставляється несвоєчасно.

Несвоєчасна доставка вантажів залізницею призводить до зриву подальшого ланцюга постачання, зокрема експортних постачань через порти, що створює додаткові втрати для вантажовласників. При цьому АТ «Укрзалізниця» почасти застосовує практику нарахування двократного розміру збору за зберігання вагонів на станціях призначення згідно статті 36 [Статуту залізниць України](#). Такі додаткові витрати вантажоотримувач перекладає на вантажовласника (відправника), який стає заручником ситуації.

Разом з тим статтею 116 Статутом залізниць України передбачена відповідальність залізниці за несвоєчасну доставку вантажу:

«116. За несвоєчасну доставку вантажів і порожніх вагонів, що належать підприємствам, організаціям, установам, громадянам - суб'єктам підприємницької діяльності або орендовані ними, **залізниця сплачує одержувачу штраф** (якщо не доведе, що прострочення сталося не з її вини) у розмірі:

- 10% провізної плати - за прострочення на 2 доби;
- 20% провізної плати - за прострочення на 3 доби;
- 30% провізної плати - за прострочення на 4 і більше діб.

Зазначений **штраф не сплачується**, якщо вантаж не було вивезено одержувачем із станції впродовж доби після одержання повідомлення про прибуття вантажу або якщо в цей же термін одержувач не розкредитує перевізні документи на вантаж, що прибув.

Залізниця не несе відповідальності за порушення термінів доставки, якщо порушення сталося внаслідок стихійного лиха або з інших, не залежних від залізниці обставин.»

На практиці виплата штрафу з боку залізниці вимагає певних зусиль з боку вантажоотримувача: оформлення претензії, правильний розрахунок штрафу, готовність до стягнення штрафу з АТ «Укрзалізниця» в судовому порядку. Тим не менше значна кількість вантажоотримувачів самотійно або за ініціативи вантажовідправника в підсумку отримують такі компенсації, що є цілком справедливо з огляду на необхідність дотримання відповідальності всіх учасників перевезення, зокрема АТ «Укрзалізниця», яка є природною монополією в цій сфері.